

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1976
FORFATTER:	Helge Skovmand
TITEL:	Et hjem – en skole – et blad
KORT RESUME:	Kolding og Helge Skovmands tilknytning til Højskolebladet og Konrad Jørgensens Bogtrykkeri

Helge Skovmand:

Et hjem - en skole - et blad

(Gyldendal 1976, 196 sider, illustreret)

Med forfatterens tilladelse gives her nogle afsnit af erindringsbogen, der specielt vedrører Kolding og Helge Skovmands tilknytning til Højskolebladet og Konrad Jørgensens Bogtrykkeri.

I afsnittet »Et blad og dets stifter« hedder det:

Konrad Jørgensen, der havde oprettet Højskolebladet og i 27 år udgivet det, var ikke nogen gammel mand, da han i 1903 tog imod mig på sit kontor i Slotsgade i Kolding.

Han var selv kun 27 år, da han begyndte dette blad, som i lang tid blev en af de samlende kræfter i grundtvigske kredse. Han var søn af en stiltfærdig, men virksom lærer, Peter Michael Jørgensen, der i de egne, hvor han virkede — Falster og Arhusegnen — var med til at bryde vej for folkelig og kristelig vækkelse. Konrad Jørgensen kom på højskole hos Kold og blev friskolelærer i Måle på

Helge Skovmand og Erik Brandt Klixbüll på Askov Højskole.

Helge Skovmand i sin stue Alykkegade 30, Kolding.

Fyn, kom så til Askov, hvor han blev friskole- og højskolelærer og blev ven med sine lærere der: Schrøder og Nutzhorn. Helt følte han sig dog nok ikke på sin rette hyldelse som lærer. Da et »Nordisk Højskoleblad«, som tre unge kandidater oprettede, kun fik en kort levetid, slog den tanke ned hos ham at et blad, der samlede sig om den danske folkehøjskole, måske ville få en bedre skæbne. Hans ide fik opmuntrende tilslutning i Askov, først og fremmest hos Ludvig Schrøder. — Selv var han så heldig at få lejlighed til en praktisk prøve med redaktionsarbejde, idet han kom til at vikariere for den unge Enevold Sørensen, der var redaktør af C. Bergs blad »Kolding Folkeblad«, men nu et år skulle aftjene sin værnepligt. Konrad Jørgensen, der havde et naturligt anlæg for journalistik, er sikkert blevet påskønnet af Berg, selv om han ikke altid havde samme politiske indstilling som den store

venstrefører, der i 1866 modsat Grundtvig havde sagt ja til en alt andet end demokratisk grundlovsændring, — i tillid til at folketinget ville bevare sin fortrinsstilling.

— og lidt senere i samme kapitel:

Det var virkeligt noget nyt, der skete i bladverdenen, da Højskolebladet begyndte at udkomme den 7. april 1876. Den, der vil have et talende billede af højskolebevægelsen i dens gennembrudstid, han skal en stund fordybe sig i Højskolebladets første årgang.

I et af de følgende kapitler med overskriften »I Kolding«, fortælles om bogtrykkeriet:

I Slotsgade i Kolding lå Højskolebladets bygning. Gadens navn viser hen til det nære Koldinghus, som i byens daglige sprog stadig kun hedder »slottet« — ligesom da Kristian den Tredje, Frederik den Anden og

deres efterfølgere op til 1800-tallet kom og sad der tit på lange besøg. Denne borg, hvor forfrosne spanske soldater i vinteren 1808 fyrede alt for stærkt i ovnene, venter jo bare siden nedbrændingen dengang på at blive slot igen. I 1898 blev flere af dens sale og stuer istandsat til at rumme et af landets fineste provinsmuseer. Adskillige år senere fik den Kristian den Fjerdes halvt ruinerede kæmpetårn rejst påny om end ikke med alle dets kæmper. Måske får borgen engang det meste af sin gamle glans og højhed tilbage. Prægtigt ligger den jo på sin banke med den fornemme staldgård ved sin side.

Så lukkede jeg den gadedør i Slotsgade op, der nu i en lang årrække — længere end jeg dengang anede — skulle være indgang for mig til mit daglige arbejde. — Anders Bobjerg, som jeg skulde afløse, tog venligt imod mig på sit kontor, hvor jeg så ugens lige færdigtrykte nummer ligge på et bord — det

var som om Joakim Skovgaards svaner på bladets velkendte hoved nikkede »goddag, her er vi« — Bobjerg førte mig ind til Konrad Jørgensen, der bød mig velkommen og viste mig rundt. I forhusets stueetage var der to kontorer, på 1. sal udgiverens privatbolig, i det lange baghus var store trykkerilokaler, desuden bogbinderi, regnskabskontor og ekspedition. I gården var der åbent til færdsel mellem bygningerne, men hen til den ene side optoges en stor plads af et morbærtræ, der strakte sine løvrige grene fra forhus til baghus. — Der var hygge over hele feltet, — og over arbejdslivet inden døre, var der noget friskt, venligt og lunt.

Snart efter blev jeg godt kendt med flere af trykkeriets folk:

Martin Schjern, der som lærling på Kolding Folkeblads trykkeri havde været med til at sætte Højskolebladet, før det i 1878 fik eget trykkeri, og straks ved bladets begyndelse fik til opgave at sætte det, helt eller delvis.

Dernæst den unge leder af trykkeriet, faktor Peter Rasmussen, en ejendommelig begavet mand, med sine hovedinteresser samlet om folkelig vækkelse og oplysning, arbejderbevægelsen og afholdssagen. Han var husmandssøn fra Møsvrå ved Kolding, kom på Borups højskole i København som elev, blev en af Socialdemokratiets ledere i Kolding — trods klare afvigelser fra partiets flertal: Rasmussen var både friskoleven og forsvarsven, men personlig tillid hos arbejderne bar ham frem.

Den, jeg i min lange tid ved Højskolebladet kom mest i forbindelse med, var Ludvig Fuglsang, der havde været lærling på trykkeriet og efter højskoleophold i Askov kom tilbage til det og blev der. Sammen med Peter Rasmussen overtog han trykkeriet i et af Konrad Jørgensens sidste leveår, og efter Rasmussens tidlige død blev Fuglsang få år senere eneejer af trykkeriet, og det ledes nu af hans to sønner Erling og Leif Fuglsang.

JYLLANDS CLICHÉFABRIK A/S

TELEFON (05) 52 06 11 . KOLDING